

ÚMLUVA RADY EVROPY O KRAJINĚ
Florence, 20. 10. 2000

**překlad ve znění sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 13/2005 Sb. m. s., č. 12/2017 Sb. m. s.,
č. 27/2021 Sb. m. s**

Preamble

Členské státy Rady Evropy, které podepsaly tuto úmluvu,

s přihlédnutím k tomu, že cílem Rady Evropy je dosáhnout větší jednoty mezi jejími členy za účelem zabezpečení a realizace ideálů a zásad, které jsou jejich společným dědictvím, a že tohoto cíle lze dosáhnout zejména prostřednictvím dohod v hospodářské a sociální oblasti;

v zájmu dosažení udržitelného rozvoje, založeného na vyvážených a harmonických vztazích mezi sociálními potřebami, hospodářskou činností a životním prostředím;

berouce na vědomí, že krajina hraje významnou úlohu z hlediska veřejného zájmu v oblasti kultury, ekologie, životního prostředí a v sociální oblasti a představuje zdroj příznivý pro hospodářskou činnost, a její ochrana, správa a plánování mohou přispívat k vytváření pracovních příležitostí;

vědomy si toho, že krajina přispívá k utváření místních kultur a že je základní součástí evropského přírodního a kulturního dědictví, protože přispívá k blahu lidstva a upevnění evropské identity;

všeobecně si vědomy celosvětového významu krajiny, jako základní složky prostředí, v němž lidé žijí;"

uznávající, že krajina je všude důležitou součástí kvality života lidí: v městských oblastech a na venkově, v narušených oblastech stejně jako v oblastech vysoce kvalitních, v oblastech pozoruhodných i běžných;

berouce na vědomí, že vývoj výrobních postupů v zemědělství, lesnictví, průmyslu a při těžbě nerostů, a dále v oblastech územního plánování, řízení regionálního rozvoje, dopravy, infrastruktury, cestovního ruchu, rekreace a na obecnější úrovni změny ve světové ekonomice v mnoha případech urychlují proměnu krajiny;

přejíce si reagovat na přání veřejnosti užívat vysoce kvalitní krajinu a hrát aktivní úlohu při jejím rozvoji;

přesvědčeny, že krajina je klíčovým prvkem blaha jednotlivce i společnosti a že její ochrana, správa a plánování jsou spojeny s právy a povinnostmi každého jedince;

s ohledem na právní texty existující na mezinárodní úrovni v oblasti ochrany a správy přírodního a kulturního dědictví, územního plánování a řízení regionálního rozvoje, místní samosprávy a přeshraniční spolupráce, zejména na Úmluvu o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť (Bern, 19. září 1979), Úmluvu o ochraně architektonického dědictví Evropy (Granada, 3. října 1985), Evropskou úmluvu o ochraně archeologického dědictví (revidovanou) (Valetta, 16. ledna 1992), Evropskou rámcovou úmluvu o přeshraniční spolupráci mezi územními společenstvími nebo úřady (Madrid, 21. května 1980) a její doplňující protokoly, Evropskou chartu místní samosprávy (Štrasburk, 15. října 1985), Úmluvu o biologické rozmanitosti (Rio, 5. června 1992), Úmluvu o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví (Paříž, 16. listopadu 1972) a Úmluvu o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí (Aarhus, 25. června 1998);

uznávající, že kvalita a rozmanitost evropských krajín představují společný zdroj a že je důležité spolupracovat v zájmu jejich ochrany, správy a plánování;

přejíce si ustanovit nový nástroj, zaměřený výhradně na ochranu, správu a plánování všech evropských krajín;

přejíce si umožnit užívání hodnot a principů formulovaných v Úmluvě neevropským státům, které si tak přejí,

se dohodly takto:

KAPITOLA I - VŠEOBECNÁ USTANOVENÍ

Článek 1 - Definice

Pro účely této úmluvy:

- a) "krajina" znamená část území, tak jak je vnímána lidmi, jejíž charakter je výsledkem činnosti a vzájemného působení přírodních a/nebo lidských faktorů;
- b) "krajinná politika" znamená vyjádření všeobecných zásad, strategií a pokynů kompetentními veřejnými orgány, které umožňuje přijetí specifických opatření, zaměřených na ochranu, správu a plánování krajiny;
- c) "cílová kvalita krajiny" znamená vyjádření požadavků a přání lidí na charakter prostředí, v němž žijí, formulované pro danou krajinu kompetentními veřejnými orgány;
- d) "ochrana krajiny" znamená činnosti směřující k zachování a udržení význačných nebo charakteristických vlastností krajiny, utvářených přírodní konfigurací a/nebo lidskou činností a právem považovaných za její historickou hodnotu;
- e) "správa krajiny" znamená činnost, která má z hlediska udržitelného rozvoje zajistit pravidelnou péči o krajinu s cílem řídit a harmonizovat změny, které jsou způsobeny sociálními, hospodářskými a environmentálními procesy;
- f) "plánování krajiny" znamená cílevědomé činnosti zaměřené na zvyšování kvality, obnovu nebo tvorbu krajiny.

Článek 2 - Rozsah

S výhradou ustanovení článku 15 se tato úmluva vztahuje na celé území smluvních stran a pokrývá přírodní, venkovské, městské a příměstské oblasti. Zahrnuje pevninu, vnitrozemské vodní plochy a mořské oblasti. Týká se jak krajín, které mohou být považovány za pozoruhodné, tak krajín běžných a narušených.

Článek 3 - Cíle

Cílem této úmluvy je podpořit ochranu, správu a plánování krajiny a organizovat spolupráci mezi Stranami.

KAPITOLA II - VNITROSTÁTNÍ OPATŘENÍ

Článek 4 - Rozdělení pravomocí

Každá smluvní strana provádí tuto úmluvu, zejména články 5 a 6, podle svého vlastního rozdělení pravomocí, v souladu se svými ústavními principy a administrativním uspořádáním, a při respektování principu subsidiarity, přihlížejíc k Evropské chartě místní samosprávy. Aniž by se odchýlila od ustanovení této úmluvy, bude každá smluvní strana harmonizovat plnění této úmluvy se svými vlastními politikami.

Článek 5 - Všeobecná opatření

Každá smluvní strana se zavazuje:

- a) právně uznat krajinu jako základní složku prostředí, v němž lidé žijí, jako výraz rozmanitosti jejich společného kulturního a přírodního dědictví a základ jejich identity;
- b) zavést a provádět krajinné politiky, zaměřené na ochranu, správu a plánování krajiny, prostřednictvím přijetí specifických opatření uvedených v článku 6;
- c) zavést postupy pro účast veřejnosti, místních a regionálních orgánů a jiných stran, které jsou zainteresovány na definování a provádění krajinných politik zmiňovaných v písmenu b) výše;
- d) začlenit krajinu do svých politik regionálního rozvoje a územního plánování, a do své kulturní, environmentální, zemědělské, sociální a hospodářské politiky, jakož i do ostatních politik s možným přímým či nepřímým dopadem na krajinu.

Článek 6 - Zvláštní opatření

A. Zvyšování povědomí

Každá smluvní strana se zavazuje zvyšovat povědomí občanské společnosti, soukromých organizací a veřejných orgánů o hodnotě krajin, jejich úloze a jejich změnách.

B. Vzdělávání a výchova

Každá smluvní strana se zavazuje podporovat:

- a) vzdělávání odborníků v oboru hodnocení krajiny a nakládání s krajinou;
- b) multioborové vzdělávací programy v oblasti krajinné politiky, ochrany, správy a plánování krajiny, určené pro profesionály v soukromém i veřejném sektoru a pro dotčené spolky;
- c) školní a vysokoškolské vzdělávací programy, které se v rámci příslušných disciplín zaměří na hodnoty spjaté s krajinou a na otázky týkající se její ochrany, správy a plánování.

C. Vymezení a hodnocení

1) Za aktivní účasti zainteresovaných stran, v souladu s článkem 5 písm. c), a za účelem zlepšení úrovně znalosti svých krajin se každá smluvní strana zavazuje:

- a) i) vymezit vlastní krajiny na celém svém území;
- ii) analyzovat jejich charakteristiky, síly a tlaky, které je mění;

- iii) sledovat jejich změny;
- b) vyhodnotit takto vymezené krajiny s ohledem na zvláštní hodnoty, které jsou jim připisovány zainteresovanými stranami a dotčeným obyvatelstvem.

2) Tyto vymezující a hodnotící postupy budou provázeny výměnou zkušeností a metodologie, organizovanou mezi Stranami na mezinárodní úrovni podle článku 8.

D. Cílové kvality krajiny

Každá smluvní strana se zavazuje, po konzultaci s veřejností v souladu s článkem 5 písm. c), pro vymezené a hodnocené krajiny definovat cílové kvality krajiny.

E. Plnění

Pro realizaci krajinných politik se každá smluvní strana zavazuje zavést nástroje, zaměřené na ochranu, správu a/nebo plánování krajiny.

KAPITOLA III – SPOLUPRÁCE MEZI STRANAMI

Článek 7 - Mezinárodní politiky a programy

Smluvní strany se zavazují spolupracovat při zohledňování krajinné dimenze mezinárodních politik a programů a doporučit, v případě potřeby, aby úvahy týkající se krajiny do nich byly zapracovány.

Článek 8 - Vzájemná pomoc a výměna informací

Smluvní strany se zavazují spolupracovat za účelem zvýšení účinnosti opatření přijatých podle ostatních článků této úmluvy a zejména:

- a) vzájemně si poskytovat technickou a vědeckou pomoc v záležitostech týkajících se krajiny prostřednictvím shromažďování a výměny zkušeností a výsledků výzkumných projektů;
- b) podporovat výměnu odborníků na krajinu, zejména pro vzdělávací a informační účely;
- c) vyměňovat si informace o všech záležitostech, na něž se vztahují ustanovení této úmluvy.

Článek 9 - Přeshraniční krajiny

Smluvní strany se zavazují povzbuzovat přeshraniční spolupráci na místní a regionální úrovni a v případě potřeby vypracovat a uskutečňovat společné programy zvyšování hodnoty krajiny.

Článek 10 - Sledování plnění Úmluvy

1) Existující kompetentní výbory expertů ustavené podle článku 17 Statutu Rady Evropy jsou Výborem ministrů Rady Evropy pověřeny sledováním plnění Úmluvy.

2) Po každém zasedání výborů expertů předá generální tajemník Rady Evropy Výboru ministrů zprávu o vykonané práci a provádění Úmluvy.

3) Výbory expertů navrhnou Výboru ministrů kritéria pro udělování Ceny krajiny Rady Evropy a pravidla, která ji upravují.

Článek 11 - Cena Rady Evropy za krajinu

1) Cena Rady Evropy za krajinu je oceněním, které může být uděleno místním a regionálním orgánům a jejich seskupením, jež jako součást krajinné politiky některé ze Stran této úmluvy zavedly takovou politiku nebo opatření na ochranu, správu a/nebo plánování krajiny, jež se ukázaly být trvale účinnými a mohou proto sloužit jako příklad pro jiné územní orgány Stran. Ocenění lze rovněž udělit nevládním organizacím za jejich zvláště významný příspěvek k ochraně, správě nebo plánování krajiny.

2) Návrhy na udělení Ceny Rady Evropy za krajinu předkládají smluvní strany výborům expertů uvedeným v článku 10. Přeshraniční místní a regionální orgány a seskupení příslušných místních a regionálních orgánů mohou kandidovat za předpokladu, že společně spravují předmětnou krajinu.

3) Na návrh výborů expertů uvedených v článku 10 Výbor ministrů definuje a zveřejní kritéria pro udělení Ceny Rady Evropy za krajinu, přijímá příslušná pravidla a uděluje cenu.

4) Udělení Ceny Rady Evropy za krajinu má příjemce ceny povzbudit, aby zajistili trvalou ochranu, správu a/nebo plánování příslušných krajin.

KAPITOLA IV - ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Článek 12 - Vztah k dalším nástrojům

Ustanovení této úmluvy nejsou na újmu přísnějším ustanovením v oblasti ochrany, správy nebo plánování krajiny obsaženým v jiných stávajících či budoucích závazných vnitrostátních či mezinárodních nástrojích.

Článek 13 - Podpis, ratifikace a vstup v platnost

1) Tato úmluva je otevřena k podpisu členskými státním Rady Evropy. Podléhá ratifikaci, přijetí nebo schválení. Ratifikační listiny, listiny o přijetí či schválení budou uloženy u generálního tajemníka Rady Evropy.

2) Úmluva vstoupí v platnost první den měsíce následujícího po uplynutí lhůty tří měsíců ode dne, kdy deset členských států Rady Evropy vyjádřilo v souladu s ustanovením předchozího odstavce svůj souhlas být touto úmluvou vázáno.

3) Pro každý signatářský stát, který následně vyjádří svůj souhlas být vázán Úmluvou, vstoupí Úmluva v platnost první den měsíce následujícího po uplynutí lhůty tří měsíců ode dne uložení ratifikační listiny, listiny o přijetí nebo schválení.

Článek 14 - Přístup

1) Po vstupu této úmluvy v platnost může Výbor ministrů Rady Evropy většinovým rozhodnutím podle článku 20 písm. d) Statutu Rady Evropy a jednomyslným rozhodnutím států – Stran, oprávněných zasedat ve Výboru ministrů, vyzvat Evropskou unii a kterýkoli stát, který není členem Rady Evropy, aby k Úmluvě přistoupily.

2) Pro každý přistupující stát nebo Evropské společenství, v případě jeho přístupu, vstoupí tato úmluva v platnost první den měsíce následujícího po uplynutí lhůty tří měsíců ode dne uložení listiny o přístupu u generálního tajemníka Rady Evropy.

Článek 15 - Územní působnost

1) Každý stát nebo Evropské společenství mohou při podpisu nebo při ukládání své ratifikační listiny, listiny o přijetí, schválení nebo přístupu určit jedno nebo více území, na která se bude Úmluva vztahovat.

2) Každá smluvní strana může kdykoli později, prohlášením adresovaným generálnímu tajemníkovi Rady Evropy, rozšířit působnost této úmluvy na jakékoli jiné území upřesněné v tomto prohlášení. Úmluva vstoupí pro toto území v platnost první den měsíce následujícího po uplynutí lhůty tří měsíců ode dne, kdy generální tajemník toto prohlášení obdržel.

3) Každé prohlášení učiněné podle předchozích dvou odstavců může být, pokud jde o kterékoli území uvedené v tomto prohlášení, odvoláno oznámením adresovaným generálnímu tajemníkovi Rady Evropy. Odvolání nabude účinnosti první den měsíce následujícího po uplynutí lhůty tří měsíců ode dne, kdy generální tajemník toto oznámení obdržel.

Článek 16 - Výpověď

1) Každá smluvní strana může tuto úmluvu kdykoliv vypovědět oznámením adresovaným generálnímu tajemníkovi Rady Evropy.

2) Výpověď nabude účinnosti první den měsíce následujícího po uplynutí lhůty tří měsíců ode dne, kdy generální tajemník toto oznámení obdržel.

Článek 17 – Změny

1) Každá smluvní strana nebo výbory expertů uvedené v článku 10 mohou navrhopvat změny úmluvy.

2) Každý návrh změny bude oznámen generálnímu tajemníkovi Rady Evropy, který jej předloží členským státům Rady Evropy, ostatním smluvním stranám a každému evropskému nečlenskému státu, který byl v souladu s ustanovením článku 14 vyzván, aby k této úmluvě přistoupil.

3) Výbory expertů uvedené v článku 10 přezkoumají každou navrhovanou změnu a předloží text přijatý tříčtvrtinovou většinou zástupců smluvních stran k přijetí Výboru ministrů. Po jeho přijetí Výborem ministrů většinou předpokládanou v článku 20 písm. d) Statutu Rady Evropy a jednomyslně zástupci států - smluvních stran, oprávněných zasedat ve Výboru ministrů, bude text postoupen smluvním stranám k přijetí.

4) Každá změna vstoupí v platnost pro smluvní strany, které ji přijaly, první den měsíce následujícího po uplynutí lhůty tří měsíců ode dne, kdy tři členské státy Rady Evropy informovaly generálního tajemníka o jejím přijetí. Pro každou smluvní stranu, která ji přijme později, vstoupí tato změna v platnost první den měsíce následujícího po uplynutí lhůty tří měsíců ode dne, kdy tato smluvní strana o jejím přijetí informovala generálního tajemníka.

Článek 18 - Oznámení

Generální tajemník Rady Evropy oznámí členským státům Rady Evropy, každému státu nebo Evropskému společenství, které k této úmluvě přistoupily:

- a) každý podpis;
- b) uložení každé ratifikační listiny, listiny o přijetí, schválení nebo přístupu;
- c) každé datum vstupu této úmluvy v platnost podle článků 13, 14 a 15;
- d) každé prohlášení podle článku 15;
- e) každou výpověď podle článku 16;
- f) každý návrh změny, každou změnu přijatou podle článku 17 a datum jejího vstupu v platnost;
- g) každý jiný úkon, oznámení, informaci nebo sdělení, které se této úmluvy týká.

Na důkaz toho níže podepsaní, řádně k tomu zmocnění, podepsali tuto úmluvu.

Dáno ve Florencii dne 20. října 2000 v anglickém a francouzském jazyce, přičemž oba texty jsou stejně autentické, v jednom vyhotovení, které bude uloženo v archivu Rady Evropy. Generální tajemník Rady Evropy zašle ověřené kopie každému členskému státu Rady Evropy a každému státu nebo Evropskému společenství, které byly vyzvány, aby k této úmluvě přistoupily.